

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 78/02-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. mája 2002 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti s ručením obmedzeným SÓDA BB so sídlom B. B., a Mgr. P. Č., bytom B. B., zastúpených advokátom JUDr. J. K., B. B., vo veci porušenia ich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní o ich návrhoch na vylúčenie sudcu a všetkých sudcov Krajského súdu v Banskej Bystrici pre ich zaujatosť v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 462/92, ako aj postupom a rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o týchto návrhoch, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti s ručením obmedzeným SÓDA BB B. B. a Mgr. P. Č. o d m i e t a pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bolo 11. apríla 2002 doručené podanie spoločnosti s ručením obmedzeným SÓDA BB B. B., a Mgr. P. Č., bytom B. B. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátom JUDr. J. K., B. B., označené ako

„Sťažnosť podľa čl. 127 z. č. 460/1992 Zb. Ústavy SR“. Z jeho obsahu vyplynulo, že sťažovatelia ním namietali porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“), ako aj postupom a rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v období rokov 1999 – 2001 o ich návrhoch (celkovo štyri) na vylúčenie sudcu, resp. všetkých sudcov krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 38 Cb 462/92 pre ich zaujatosť (§ 14 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku). Vo všetkých prípadoch však najvyšší súd ich návrhom nevyhovel a o vylúčení sudcov pre zaujatosť nerozhodol. Hoci sťažovatelia nepopierali, že najvyšší súd bol oprávnený rozhodnúť tak, že ich návrhom nevyhovel (keďže súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu účastníka konania na vylúčenie sudcu pre jeho zaujatosť), označeným súdom vytykajú viaceré procesné pochybenia sprevádzajúce konanie a rozhodovanie o ich návrhoch, a to konkrétne, že sudca krajského súdu neakceptoval dôkazy navrhované sťažovateľmi a nežurnalizoval ich v spise (str. 3), najvyšší súd nedostatočne zdôvodnil svoje odmietavé rozhodnutie a nevysporiadal sa s návrhmi účastníkov, resp. v dostatočnej miere neposúdil zaujatosť samosudkyne krajského súdu (str. 8). Pokiaľ ide o porušenie základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, sťažovatelia tvrdili, že k jeho porušeniu malo dôjsť na pojednávaní krajského súdu tak, že 23. augusta 2000 im bola odňatá možnosť konať pred ním prostredníctvom právneho zastúpenia, keďže sudkyňa nepripustila zastúpenie právneho zástupcu sťažovateľov na základe substitučného poverenia advokátskym koncipientom (str. 4), resp. že im nebolo umožnené označiť dôkazy, ktorých vykonanie pre zistenie svojich tvrdení pokladali za potrebné (str. 9). V dôsledku uvedeného sťažovatelia vyslovili presvedčenie, že „Krajský súd v Banskej Bystrici svojím postupom a Najvyšší súd SR svojimi právoplatnými rozhodnutiami porušil práva žalovaného 1) a žalovaného 2) garantované tak vnútroštátnym právnym poriadkom ako aj medzinárodnými dokumentami, ktorými je Slovenská republika viazaná“, a preto navrhujú, „aby Ústavný súd SR vyslovil, že v danom prípade došlo k porušeniu namietaných práv a slobôd, zrušil rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako aj zakázal pokračovanie v porušovaní namietaného základného práva a slobody konkrétne práva na spravodlivý proces v pokračujúcom konaní na Krajskom súde v Banskej Bystrici“.

V dôsledku uvedeného sťažovateľa žiadali, aby ústavný súd nálezom rozhodol tak, že: „Ústavný súd Slovenskej republiky vyslovuje, že postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici a právoplatnými rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. Ndob 51/99 zo dňa 23. 4. 1999, č. k. Ndob 548/999 (*správne malo byť uvedené: 548/99*) zo dňa 13. 3. 2000, č. k. Ndob 907/2000 zo dňa 15. 12. 2000, č. k. Ndob 842/2001 zo dňa 27. 11. 2001, č. k. Ndob 843/2001 zo dňa 27. 11. 2001 v právnej veci žalobcu KK Company s. r. o. V. proti žalovanému 1) SÓDA BB, s. r. o. B. B. a žalovanému 2) P. Č., S. Ľ. o zaplataenie 43.303.927,62 Sk s príslušenstvom boli porušené práva žalovaného 1) a žalovaného 2) vyjadrené v čl. 46 ods. 1 v čl. 47 ods. 3 Ústavy SR.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. Ndob 51/99 zo dňa 23. 4. 1999, č. k. Ndob 548/99 zo dňa 13. 3. 2000, č. k. Ndob 907/2000 zo dňa 15. 12. 2000, č. k. Ndob 842/2001 zo dňa 27. 11. 2001, č. k. Ndob 843/2001 zo dňa 27. 11. 2001 a vec vracia na ďalšie konanie.

Ústavný súd Slovenskej republiky zakazuje v konaní na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod č. k. 38 Cb 462/92 pokračovať v porušovaní práva vyjadreného v čl. 47 ods. 3 Ústavy SR.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľom primerané finančné zadosťučinenie každému vo výške po 200.000,- Sk.“

II.

Od 1. januára 2002 je ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak nimi namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podmienky konania o sťažnostiach sú upravené v § 49 až 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pričom ich nesplnenie má za následok jej odmietnutie pre niektorý

z dôvodov uvedených v § 25 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľov podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Z obsahu sťažnosti sťažovateľov, z jej petitu, ako aj z priložených príloh dospel ústavný súd k záveru, že vo veci sp. zn. 38 Cb 462/92 sa na krajskom súde stále koná, takže sťažovatelia namietali procesné pochybenia všeobecného súdu, a tým aj porušenie označených základných práv v stále prebiehajúcom súdnom konaní. K ich porušeniu malo dôjsť predovšetkým v dôsledku jeho konania o štyroch návrhoch sťažovateľov na vylúčenie sudcu, resp. všetkých sudcov krajského súdu z konania pre jeho/ich zaujatosť, ďalej rozhodnutiami najvyššieho súdu o týchto návrhoch a napokon postupom krajského súdu narušujúcim ústavnú zásadu rovnosti účastníkov súdneho konania. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd predovšetkým zoberal do úvahy, že podľa platnej právnej úpravy konania pred všeobecnými súdmi sú ich závažné procesné pochybenia (predstavujúce porušenie základných práv účastníkov konania podľa čl. 46 a nasl. ústavy) dôvodom jednak pre podanie odvolania (podľa § 205 a § 205a Občianskeho súdneho poriadku), ako aj dovolania (podľa § 237 Občianskeho súdneho poriadku). Tieto riadne a mimoriadne opravné prostriedky umožňujú účastníkom súdneho konania namietat' závažné procesné pochybenia, a tým aj porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy. Z uvedeného vyplýva, že sú to všeobecné súdy, ktoré na základe účinných právnych prostriedkov nápravy dostupných sťažovateľom sú oprávnené poskytovať ochranu základným procesným právam účastníkov súdneho konania, a nie ústavný súd v konaní o ich sťažnostiach. Sťažovatelia však takýmto spôsobom nepostupovali a na ústavný súd sa obrátili priamo a bez toho, že by takéto právne prostriedky nápravy pred všeobecnými súdmi vôbec využili (alebo ich využítie dokladovali). Keďže ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený rozhodovať o porušení základného práva alebo slobody len vtedy, ak o ich ochrane nerozhoduje iný súd, a keďže podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tento môže odmietnuť sťažnosť pre nedostatok svojej právomoci, bolo potrebné sťažnosť sťažovateľov po jej predbežnom prerokovaní odmietnuť, tak ako to je uvedené vo výrokovej časti rozhodnutia.

Nad rámec odôvodnenia ústavný súd uvádza, že sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno namietat' porušenie základných práv, ak k nemu došlo pred 1. januárom 2002, keďže tento prostriedok individuálnej ochrany ľudských práv nemožno považovať za taký, ktorým sa nahrádzajú konania o individuálnej ochrane ľudských práv dostupné sťažovateľom pred ústavným súdom do 1. januára 2002.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. mája 2002